

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

מדריך לוועדות ביקורת

יולי 2014

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

תוכן עניינים

עמודים

3.....	מבוא
4 ..	מקור הסמכות החוקית של וועדת הביקורת בוועד המקומי.....
7.	תפקידי וועדת הביקורת בוועד המקומי.....
9.....	תכנון עבודת הביקורת
13	תכנית הביקורת.....
14.....	כתיבת דוח ביקורת אפקטיבי.....

נספחים

15.....	תכנית ביקורת בוועד המקומי.....
---------	--------------------------------

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

1. מבוא

א. התיקון בצו המועצות האזוריות, שנכנס לתוקף בינואר 2005, מורה על הקמת ועדות ביקורת לוועדים המקומיים של יישובי המועצה. התיקון בצו המועצות, מהווה אימוץ של חלק מהמלצות "ועדת אמרני", אשר הוקמה ע"י משרד הפנים בשנת 1999, לצורך בחינת יחסי הגומלין בין המועצה לוועד המקומי וקביעת מעמדו וסמכויותיו של הוועד המקומי במועצה האזורית.

ב. בעקבות התיקון בצו המועצות, החל מינואר 2005, חייבת בכל ועד מקומי בישוב לפעול וועדת ביקורת, הממונה ע"י מליאת המועצה.

ג. ביישובי המועצה, פועלות אגודות שיתופיות ובפעול, קיימות שתי ישויות מנהלות: הוועד המקומי וועד האגודה. לכל גוף יש ועדת ביקורת משלו כאשר:

1) ועדת הביקורת של הוועד המקומי ממונה ע"י המליאה.

2) ועדת הביקורת של האגודה נבחרת ע"י האסיפה הכללית ומחויבת בדיווח לאסיפה הכללית.

ד. במצב של זהות ועדים ביישובים איוש שתי הועדות הללו יכול שיהיה חופף אולם, הליכי המינוי והדו"ח שונים.

ה. נמצא, כי קיים קושי ביישום ובהטמעת ההנחיה הקבועה בחוק, בוועדים המקומיים מטעמים רבים ושונים כגון:

1) העדר הנחיות ברורות לדרישות ההתנהלות של הוועד המקומי.

2) העדר אמות מידה מדידות לבדיקת פעילות הוועד המקומי,

3) חברי וועדות הביקורת התמנו על בסיס התנדבות,

4) חברי וועדות הביקורת מתחלפים בתדירות גבוהה, חסרים ביצע מקצועי ובניסיון בעבודת הביקורת כגון: יכולת לקרוא דוחות כספיים, היכרות מספקת עם הנחיות החוק, היכרות עם כלי הביקורת, שיטות לכתובת דוחות ביקורת אפקטיביים ועוד.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

1. כמו כן נמצא, כי גורמים רבים מטפלים בנושא זה אולם, חסר גוף מקצועי המרכז את הפעילות כולה והאחראי על גיבוש נהלים, הנחלה והטמעה של נושא הביקורת בשטח.
2. חשוב לזכור כי ועד ההנהלה המקומי והועדות ביישוב מאוישות ע"י מתנדבים, הממלאים תפקידים אלו בזמנם הפנוי.
3. מכאן, הצורך **במדריך**, המתבסס על ריכוז מסד נתונים, ידע בסיסי וניסיון מצטבר עבור ועדות הביקורת ביישובי המועצה הנשענות על מתנדבים, המתחלפים תדיר (בד"כ אחת לשנתיים) וחסרים בכלים רבים ובניסיון בעבודת הביקורת ביישוב.

2. מקור הסמכות החוקית של ועדת הביקורת בוועד מקומי

- א. בשנת 2004 נוסף סעיף 130 א' (א)-(ו) לצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), תשי"ח-1958. סעיף זה, דן בוועדת ביקורת בוועד מקומי, מתווה את דרכי פעולתה, ומשמש בסיס לעבודתה.

ב. המשמעות המעשית של החוק:

- 1) החל מינואר 2005, חייבת בכל ישוב לפעול וועדת ביקורת, ועדת הביקורת הינה ועדת חובה.
- 2) **חובת מינוי** - הסעיף החדש 130 א' (א) קובע כי על מליאת המועצה מוטלת החובה לאשר מינוי ועדות ביקורת בוועדים מקומיים.
- 3) **הרכב וכשירות** - מספר חברי ועדת ביקורת לא יפחת מ-3 (עד 5) כשירים יהיו, כל תושבי הישוב (מי שרשום במרשם האוכלוסין כתושב), מעל גיל 18 רשאים להציג מועמדותם לוועדת הביקורת, בתנאי שהכתובת המופיעה בתעודת הזהות שלהם הינה כתובת הישוב.
- 4) חברי ועדת הביקורת אינם יכולים להיות חברי הוועד המקומי, או עובדי הוועד המקומי או עובדי המועצה או בני משפחותיהם.

ג. סמכויות, חובות והגבלות של ועדת הביקורת

- 1) **סמכויות** - החוק מקנה לוועדת הביקורת זכות לקבל מהוועד המקומי כל מסמך ולברר כל עניין, לקבל תשובות מחברי הוועד ועובדי הוועד המקומי, כפוף לצנעת הפרט ולמגבלות משפטיות אחרות.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

2) חובות- הוועדה מחויבת בדיווח שנתי על ממצאיה: וועדת ביקורת צריכה להשלים דו"ח ביקורת, עד סוף חודש מרץ בכל שנה, ולהפיץ תוך 14 ימים בקרב תושבי הישוב.

3) הגבלות- פעולות הוועדה מוגבלות לתפקידי ביקורת בלבד, ואל לה להיות מעורבת בתפקידים ביצועיים. וועדת הביקורת אינה רשאית לקבוע מדיניות, להכתיב נהלים ולתת כל הוראות ביצוע.

ד. תחומי הביקורת:

- 1) מעקב אחר החלטות ופעולות הוועד המקומי, והאם הוצאו לפועל כדין.
- 2) בקרת הניהול הכספי, תבדוק את חשבונות הוועד המקומי ותוודא כי פעולותיו נעשו במסגרת תקציבו המאושר.
- 3) תבדוק אם סדרי הבקרה והוראות הנוהל, הנהוגים בוועד, מבטיחים קיום הוראות כל דין, טוהר המידות ועקרונות היעילות והחיסכון.
- 4) תקיים מעקב אחר תיקון הליקויים בפעולות הוועד המקומי שנמצאו בביקורת קודמות. (בכל ביקורת שנעשתה ע"פ דין ובכללן: מבקר המדינה, מבקר משרד הפנים, מבקר המועצה).

ה. על ועדת הביקורת להקפיד על הדיוק בעובדות ובמצאים. כמו כן, על הוועדה ללבן את העובדות עם המבוקרים ומומלץ כי יתקיים שיתוף פעולה בין ועדת הביקורת לבין ועד ההנהלה בגיבוש תכנית העבודה וביישום ההמלצות תוך שמירה על שקיפות ציבורית.

ו. הניהול התקין והבקרה:

- 1) חוקיות המנהל.
 - 2) סמכויות המועצה.
 - 3) מכרזים וחוזים.
 - 4) התקציב.
- 1) טוהר המידות ואתיקה.
 - 2) בקרה פנימית.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

ז. מאפייני עבודת הביקורת ברשות המקומית:

(1) הביקורת תעסוק במכלול פעילויות, בנושא מקיף או בתהליכים שלמים, ולא רק בבדיקות נקודתיות. בדרך זו, ניתן להבטיח שהביקורת תיעשה מנקודת מבט כוללת, מעמיקה ורב-ממדית על עבודת הרשות. וע"י כך תוכל הביקורת להגיע לממצאים משמעותיים ולהמלצות יעילות ופוריות לטווח הארוך של עבודת הרשות.

(2) עבודת הביקורת שואפת להיעשות תוך שיתוף פעולה מלא עם הגורמים המבוקרים, במהלך כל שלבי הביקורת, כולל תיאום לוח הזמנים. אף גיבוש ההמלצות עצמן, נעשה, ככלל, תוך דו-שיח עם היחידות המבוקרות, בהנחה שבדרך משותפת זו יבואו ההמלצות לכלל יישום וביצוע מלאים ומהירים יותר.

(3) עבודת הביקורת שמה דגש על יישום המלצות הביקורת ועל תיקון הליקויים, תוך כדי ביצוע עבודת הביקורת.

(4) עבודת המבקר היא כלי חשוב שיש בו כדי לסייע לנבחר בתפקידו כבקר ציבורי של עבודת הרשות. באותה מידה, תמיכתו של הנבחר במבקר וגיבוי הוא יסוד חשוב ביכולת הפעולה הבלתי-תלויה והבלתי-מושפעת של המבקר.

ה. במועצה האזורית קיימים 3 מנגנוני ביקורת על פי חוק, להם תפקידים וסמכויות שונות:

- מבקר פנימי,
- ועדה לענייני ביקורת
- ועדות ביקורת ביישובים.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

3. תפקידי ועדת הביקורת בישוב

א. תפקידי ועדת הביקורת מקבילים למבקר פנימי בתאגיד, בהתאמה, כל נושא בו מטפל או אמור לטפל וועד מקומי נתונים לביקורת. בד"כ הנטייה של וועדות הביקורת לטפל בנושאים כספיים, למרות שנושאים רבים קשורים לתחום הארגון והמנהל התקין.

ב. תפקידים עיקריים:

- 1) לבדוק אם החלטות הוועד המקומי בוצעו כדין.
 - 2) לבדוק את חשבונות הוועד המקומי.
 - 3) לוודא כי פעולותיו של הוועד נעשו במסגרת התקציב המאושר.
 - 4) מעקב תיקון הליקויים בפעולות הוועד המקומי.
 - 5) המצאת טיוטת דו"ח ביקורת בתוך 3 חודשים מתום כל שנה.
 - 6) מסירת דו"ח ביקורת סופי בתוך 5 חודשים מתום כל שנה.
- ז. ביקורת החשבונות של הוועד ניתנת לרואה החשבון של הוועד, במסגרת תפקידו מחוזה דעתו רואה החשבון על התוצאות הכספיות של הוועד ועל רמת הנאותות של הפעילויות הכספיות. רואה החשבון אינו מחוזה דעה על דרך ניהול הוועד, על הניהול הכספי ועל מידת היעילות הכספית של הוועד המקומי.

ח. נושאים שראוי שיבחנו ויבוקרו על ידי ועדת הביקורת של הוועד הינם:

- 1) התנהלות וועד הנהלה - פרוטוקולים, תכיפות הישיבות, השתתפות חבריו.
- 2) בחינת אופן יישום קבלת החלטות ועד הנהלה.
- 3) ניהול נפרד של הוועד מקומי ושל ועד האגודה:
 - א) ניהול חשבונאי נפרד.
 - ב) תקציב מועצה ושימושים מוניציפאליים.
 - ג) התחשבות ועד מקומי מול האגודה בישוב.
 - ד) חלוקת הוצאות משותפות בין הגופים.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

- (4) קיום תקציב מאושר לכל שנת כספים, ומועד אישורו(את התקציב לשנה הבאה יש להגיש מידי שנה לכל המאוחר עד חודש ינואר לאחר אישור תקציב המועצה).
- (5) בדיקת התקשרויות ועריכת הסכמים עם ספקי טובין ושירותים.
- (6) קיום נהלי רכש וביצוע הזמנות מספקים.
- (7) נהלי אישור חשבונות וביצוע תשלומים.
- (8) בחינת הוצאות כספיות מיותרות ו/או שלא בסמכות.
- (9) מועד אישור ופרסום דו"חות כספיים.
- (10) ביקורת קופה ונהלי הפקדת כספים בבנק.
- (11) מעקב ביצוע החלטות הוועד (רישום פרוטוקולים).
- (12) בחינת קיום נהלים לצרכי בקרה ושימור הידע הניהולי והארגוני.
- (13) מעקב אחר טיפול בפניות התושבים.
- (14) מעקב אחר תיקון הליקויים מדו"חות ביקורת קודמים (הצעות לשיפור).

ט. רשימת הנושאים הינה הצעה לנושאים לביקורת, אין צורך לערוך בדיקה מקיפה לכלל הנושאים מדי שנה אלא יש לערוך תכנית שנתית ורב-שנתית לנושאים אותם מתכוונים לבקר מדי שנה, וכן, להפיק בגמר הביקורת דו"ח לנושאים המבוקרים. ראה בנספחים הצעה לתכנית ביקורת בוועד המקומי.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

4. תכנון עבודת הביקורת

א. **מטרת תכנון עבודת הביקורת:** סימון נושאי ביקורת מתוכננים, השיקולים להצעת נושאים, סדרי עדיפויות ומהותיות הנושאים, בהתחשב במגבלת משאבים.

ב. רצוי שוועדת הביקורת בישוב והמבקרים מטעמה ירכזו רשימת הצעות לביצוע מטלות המתגבשות במשך שנת העבודה השוטפת עקב שינויים בתכנון, או עקב דיונים שמתנהלים בהנהלת הישוב. רצוי לרכז נתונים לגבי כל נושא בישוב כגון: תקציב, בעיות, ביקורות.

ג. לימוד ואיסוף מידע:

(1) מחברי הנהלה ותיקים או מחברי ועדה לשעבר,

(2) מאנשי ביקורת מקצועיים (רו"ח).

(3) קריאת דוחות ביקורת משנים קודמות,

(4) פניות תושבי היישוב.

ד. הכנת תכנית עבודה שנתית וקביעת סדרי עדיפויות לביקורת, תוך חלוקת עבודה בין חברי הוועדה. גיבוש נהלים וקשרי עבודה לקבלה וזרימת מידע נוחה ושוטפת מחברי ההנהלה. מומלץ כי הוועדה תתכנס לפחות אחת לחודש. ותנהל פרוטוקולים כנדרש.

ה. קיום תכנית ישיבות עבודה של הוועדה בהובלת היו"ר, שתוקדשנה לתכנון העבודה, לדיון בממצאים ובדוחות ממקורות שונים ולהכנת דוחות, סיכומים והצעות לוועד המקומי.

ו. שלבים עיקריים בעבודת הביקורת:

(1) סקר ראשוני.

(2) בחירת נושאים.

(3) תכנית עבודה.

(4) תכנית הביקורת.

(5) ביצוע הביקורת.

(6) סיכום הביקורת.

(7) דוח מסכם כתוב כולל המלצות.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

ז. סקר מוקדם

- (1) סקירה מהירה של מקורות מידע רבים המקדימה את הכנת תכנית הביקורת המפורטת. איסוף מידע משמעותי על נושא הבדיקה תוך זמן קצר יחסית, כדי לאפשר קבלת החלטות של הביקורת בשלב מוקדם, על היקף הבדיקה וצורתה.
- (2) היכרות שיטתית ומעמיקה יחסית, אם כי ראשונית עם הארגון או הנושא שיש לבדוק. היכרות עם הנורמות החלות על פעולות הארגון, שהן הבסיס לאיתור הליקויים.
- (3) איתור ראשוני של נקודות תורפה, סיכונים ורגישויות, אי התאמות, כפילויות וחסכים שבמסגרת תכנית הביקורת יש לשקול אם לבדקם ולאשרם. יכולת ראשונית להפריד בין עיקר לטפל נושאי משנה מהותיים מול נושאים שאפשר לצמצם את בדיקתם או אף לוותר עליהם.
- (4) נועד בעיקר לתת תשובה מקדמית לשאלה האם יש טעם להמשיך בהשקעת משאבי ביקורת במטלה, או ל"רדת ממנה" ולעבור למטלה אחרת.

ה. מטרת הסקר המוקדם

- (1) **Why** - מדוע חשוב לבדוק את הנושא?
- (2) **What** - מה יש לבדוק (ומה לא) - שאלות לבדיקה?
- (3) **When** - מתי וכמה זמן תארך הבדיקה, עד לסיימה?
- (4) **Where** - היכן תתבצע הבדיקה ומה יהיה היקפה?
- (5) **How** - מה הם הכלים והמתודולוגיות לבדיקת שאלות הביקורת?

ט. מקורות עיקריים לעריכת הסקר המוקדם:

- (1) חוקים, תקנות, פסיקות, נהלי יסוד, מסמכי יסוד, תקנות התאגדות ותקנון,
- (2) מבנה ארגוני, הגדרת תפקידים, סמכויות ואחריות,
- (3) נהלים, המאפשרים לימוד תהליכים ואמצעי בקרה בארגון.
- (4) תקציב, תכנית העבודה של הארגון במונחים כספיים, המלמדת על: מקורותיו הכספיים של הארגון, התחום או הנושא הנבדק, השימושים שנעשים או אמורים

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

להיעשות בהם להשגת היעדים. דברי ההסבר של התקציב נותנים אף מידע מילולי על היעדים שהתקציב נועד לקדם.

(5) דוח ביצוע התקציב, מלמד באיזו מבין התכניות יצא מלוא הכסף, באיזו מהן הוא הוצא באופן חלקי(אינדיקציה לחוסר יעילות, ל"צווארי בקבוק", לתכנון "אופטימי" מידי).

(6) תכניות עבודה - מלמדות על יעדי הארגון וגם על אופן בניית התקציב:

(א) האם יש קשר בין סדרי העדיפות הבאים לידי ביטוי בתכנית העבודה ובין תקציב ההוצאות?

(ב) האם התקציב הוא שמרני וזהיר?

(ג) האם התקציב ותכניות העבודה מבטאים יעדים מוחשיים/כמותיים, תוך דיווח על השגתם(תקציב תפוקות)?

(7) דוחות כספיים (כולל מאזן ליום מסוים ודוח הכנסות והוצאות לפרק זמן מסוים שמסתיים באותו יום), ניתוח רב שנתי של הדוחות כמו גם ניתוח של היחסים בין

מרכיבי הדוח, מספקים מידע רב על מצבו הכספי של הארגון, נכסיו, התחייבויותיו, מקורות הכנסתו ועוד.

(8) פרוטוקולים על החלטות ועד הנהלה, נותן מידע על תהליכי קבלת ההחלטות, העברת מידע ובקרה ופיקוח.

(9) דוחות ביקורת חיצוניים(ביקורת המדינה, ביקורת המשרדים הממונים, ביקורת של רואה חשבון), מאגר חשוב של מידע על הנושא המבוקר, שכן אפשר ללמוד מהם על:

(א) הנושאים שנבדקו ואלו שלא נבדקו.

(ב) שיטות הבדיקה והדגשים.

(ג) ליקויים שנמצאו וליקויים שתוקנו.

(ד) יתכן אף סקירה ארגונית, כספית, כלכלית על הנושא המבוקר.

(10) תכתובות פנים ארגוניות ועם גורמי חוץ, עשויות לספק מידע רב על תהליכים, טענות, קשיים ולבטים חשובים.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

- (11) מידע מאמצעי התקשורת (לרבות אינטרנט)-יש לבחון מידע זה בזהירות, כאשר על הביקורת חלה חובת ההוכחה.
- (12) משך הזמן לסקר אמור להיות קצר, אולם יש להקצות זמן נוסף, אם אין לביקורת מידע מקיף על הנושא הנבדק ועדיין לא ברור באילו תחומים ראוי להתמקד.
- (13) יש להביא בחשבון שגם לאחר סקר זה, יתגלו אגב עבודת הביקורת נושאים חדשים הראויים לבדיקה.
- (14) אם לא נמצאו בסקר המוקדם נושאים הראויים לבדיקה, רצוי שלא להמשיך בבדיקה ולעבור לתחום אחר.

השיקולים להצעת נושאים:

- (1) משקל כספי(מטריאליות)- היקף תקציב פעילות או פרויקט, היקפי רכש ושיעורם מכלל הפעילות.
- (2) עניין ציבורי, מידע חיצוני ודעת קהל, תלונות של אזרחים, שאילתות של חברי מועצה, קטעי עיתונות.
- (3) מידע שהצטבר בביקורת-פרוטוקולים של דיוני המוסדות המנהלים, תקציבים ודוחות כספיים.
- (4) מחזוריות הביקורת (מעקב)-משך הזמן שעבר מהביקורת הקודמת בנושא ומידע על ליקויים שטרם תוקנו.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

5. תכנית הביקורת

- א. תכנית הביקורת היא התוצר של הסקר המפורט.
- ב. התכנית אמורה "לפרק" את הבדיקה להסדרת שאלות-נושאי משנה שהיא מציעה לבדוק.
- ג. נושאי המשנה יתבססו על המידע הראשוני שנצבר בסקר המפורט, המצביע לכאורה על ליקויים שיש בהם חשיבות-ציבורית, כלכלית, חברתית ומשפטית.
- ד. תכנית הביקורת אמורה לשקף את שאלות הביקורת, והבדיקה אמורה לאוששן או להפריכן.
- ה. **מטרות תכנית הביקורת :**
 - 1) לספק ראייה לכך שנעשה תכנון נאות של עבודת הביקורת, והיא מאפשרת לקבל מושג על ההיקף המוצע/המתוכנן של הביקורת.
 - 2) מתן הנחיות ברורות וחד-משמעיות לחברי ועדת הביקורת שאינם מנוסים.
 - 3) הצגת ראיות לביצוע נוהלי הביקורת שתוכננו-מבצע הנוהל יאשר בחתימתו שהשלים את עבודת הנוהל.
 - 4) יש להבהיר לפי אלו אמות מידה ("סרגל מדידה") תיעשה הביקורת, מה בדיוק נדרש לבדוק-נושא, תקופה מבוקרת, תקופת הביקורת, היקף נדרש.
 - 5) יש לאמוד את היקף עבודת הביקורת הנדרשת, תוך פירוט יעדי תפוקות של הביקורת לפי אבני דרך לתכנון מיטבי של הקצאת משאבי האנוש ותכנון מטלות נוספות באותו לוי"ז.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

6. כתיבת דוח ביקורת-זוח הביקורת מהווה את התוצר והתפוקה המרכזית של ועדת הביקורת המחויבת לכך על פי צו המועצות.

א. מטרת דוח הטיוטה :

- 1) לקבל משוב מהיחידה המבוקרת לגבי נכונות העובדות שהוצגו בטיטה, ולנכונות הפרשנות של אותן עובדות-מתן זכות התגובה וכדי למנוע טיעונים לגביהם של היחידה המבוקרת בשלב מאוחר יותר.
- 2) הצגת הממצאים בכתב מקלה על יחסי מבקר-מבוקר, שכן הטיוטה מסירה חשש להפתעת המבוקר בממצאים לא מוכרים ובהבכתו.

ב. מבנה כתיבת הטיוטה :

- 1) הצגת נושא הבדיקה והיקפו, תיאור רקע והתפתחויות,
- 2) ממצאי הביקורת-הנורמה, העובדות, הליקויים וגורמיהם,
- 3) מסקנות הביקורת-הערכת הממצאים,
- 4) המלצות הביקורת, לפי העניין יש להיזהר (במיוחד כשמציעים שינויים מרחיקי לכת) ולכתבן לאחר שיקול מעמיק, לעתים רצוי להמליץ רק על "הכיוון" או על הצורך לבחון חלופות.

ג. הכנת נוסח סופי :

- 1) בחינת תגובות הגוף המבוקר, תוך רישום התייחסות בכתב(אפילו פנימית).
- 2) ממצא שיש ספק בפרשנות שלו(כאשר "על עובדות אסור שיהיה ויכוח") לא ייכלל בדוח.
- 3) הכנת תקציר מנהלים: נושא הביקורת המוגדר, יעדי הביקורת, רשימת ממצאים עיקריים וסיכום ההמלצות העיקריות של הביקורת.

ד. מבנה דוח הביקורת :

- 1) **ממצא** : התרחשות, אירוע, עובדה או נתון שקיומם עולה מתוך הפעילות המבוקרת והם בעלי חשיבות ומשמעות לאותה פעילות.
- 2) **מסקנה** : דעת המבקר הנובעת מניתוח ממצאי הביקורת.
- 3) **המלצה** : הצעה לפעולה מתקנת לביצוע המבוססת על הממצאים והמסקנות ונועדה להביא לשיפור המצב הקיים.

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

נספחים

דוגמה לתכנית ביקורת בוועד מקומי :

מטרת הביקורת - בחינת התנהלות ותפקוד וועד מקומי על פי כללי המנהל התקין והחיסכון כמתחייב מדיני הרשויות המקומיות.

המסד החוקי והנורמטיבי :

הביקורת תתבסס בבדיקתה על פקודת המועצות המקומיות, צו המועצות האזוריות, תשי"ח - 1958, חוזרי מנכ"ל משרד הפנים וכללי מנהל תקין.

הנושאים המרכזיים שייבדקו :

1. פעילות הוועד המקומי במסגרת הסמכויות שנמסרו לו.
2. חברי הוועד המקומי.
3. העסקת עובדים בוועד המקומי.
4. מנגנוני ביקורת ופיקוח על הוועד המקומי.

1. חברי הוועד המקומי :

א. קבל את רשימת חברי הוועד ויו"ר הוועד ובדוק קיום קרובי משפחה בוועד :

(1) בן זוג,

(2) הורה או הורי הורה, בן זוגו,

(3) בן או בת או בני זוגם,

(4) אח או אחות או בני זוגם,

ב. בדוק האם קיים חבר וועד או קרובו שיש לו, במישרין או בעקיפין, עניין בחוזה או בעסק מול הוועד המקומי.

ג. בדוק האם קיימת הצהרה או רישום בפרוטוקול בדבר קשר אישי או משפחתי בין חבר ועד לוועד המקומי לעניין חוזה או עסקה.

2. פעילות הוועד המקומי :

א. בדוק קיומם של נהלי עבודה בוועד המקומי :

(1) אישור מורשה חתימה לפי מדרג,

(2) ריכוז עבודת הוועדות המקצועיות,

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

- 3) עבודה שוטפת של הועדות מול הועד,
 - 4) עבודה שוטפת מול המזכיר היישובי,
 - 5) בדוק נוהל אישור חשבונות וביצוע תשלומים לספקים/נותני שירותים.
 - 6) בדוק נוהלי הפקדת כספים בבנק ומשיכת צ'קים מהבנק.
 - 7) בדוק נוהלי עבודה מול גורמי ביקורת.
- ב. ישיבות הוועד המקומי:
- 1) בדוק האם התקיימו ישיבות חברי הועד במשך השנה. אם כן, כמה ומועדם?
 - 2) בדוק האם נשלחות הזמנות לישיבות הוועד? ובאילו פרקי זמן?
 - 3) האם מנהלים פרוטוקולים לישיבות? (מעקב, ביצוע החלטות הועד)?
 - 4) האם הפרוטוקולים חתומים? אם כן, בידי מי?
 - 5) בדוק אם החלטות הועד הוצאו לפועל כדין?
 - 6) בדיקת פרוטוקולים, האם נשלחים לחברי הוועד? באיזה פרקי זמן?
 - 7) בדוק נגישות לפרוטוקולים, מסמכים, חשבונות לחברי הוועד.
 - 8) בדוק הקפדה על ניהול הישיבות לפי סדר היום.
 - 9) בדוק פומביות ישיבות הוועד.
 - 10) בדוק מנין חוקי, אישור תקציב.
 - 11) בדוק היעדרות מישיבות הועד המקומי,
 - 12) התפטרות חבר ועד מקומי,
- ג. קבל סקירה על דרך ניהול חשבונות הועד המקומי.
- ד. בדוק תכנון ומעקב אחר יישום ההחלטות של הועד.
- ה. בדוק את אופן פעילות הועדות המקצועיות ביישוב.
- ו. בדוק את ניהול קופת הועד.
- ז. בדוק האם קיים מעקב אחר טיפול בפניות תושבי הישוב.
3. העסקת עובדים בוועד המקומי:
- א. בדוק האם הוועד המקומי מעסיק עובדים?

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

- ב. האם עבודת העובדים היא במסגרת הסמכויות שהאצילה המועצה?
- ג. בדוק האם המשרה מתוקצבת בתקציב הוועד המאושר?
- ד. בדוק את תהליך מינוי העובד?
- ה. מה מספר העובדים שמעסיק הוועד? והאם ישנה הגבלה כלשהי על מספר העובדים ומידה וישנה הגבלה האם יש חריגה?
- ו. בדוק האם קיימת קרבה משפחתית בין העובדים לוועד המקומי?
- ז. בדוק האם שכרם ותנאי עבודתם כמתחייב בחוק?

4. התקשרויות מול ספקים וקבלנים:

- א. בדוק נהלים קיימים באשר להתקשרויות מול ספקים וקבלנים ויציאה למכרזים.
- ב. בדוק נוהל אישור חשבונות וביצוע תשלומים לספקים ונותני שירותים.
- ג. בדוק את הצעות המחיר, הזמנות עבודה ואת הקריטריונים לפיהם נבחרו הספקים והקבלנים.
- ד. בדוק האם עובדים מול רשימת ספקים מאושרים של המועצה?
- ה. בדוק כיצד נקבע גובה המחיר לביצוע הפרויקטים? מהם הקריטריונים המקצועיים?
- ו. בדוק האם קיימים מחירים מנופחים ללא הצדקה?
- ז. בדוק האם קיימים קשרים משפחתיים ואחרים בין חברי הוועד המקומי לספקים ולקבלנים המבצעים שנבחרו?
- ח. בדוק האם יש פרויקטים/עבודות שבוצעו ולא שולמו לספקים ומדוע?
- ט. בדוק נוסח ותנאי חוזה אחידים לקבלנים?
- י. בדוק תנאי תשלום?
- יא. אופן ביצוע ההזמנה ומועד הנפקתה?
- יב. האם הזמנה ניתנת כנגד תקציב זמין?
- יג. מי מאשר חשבונות חלקיים וסופיים לקבלן?
- יד. מי מבקר את הביצוע?
- טו. איך נבחר קבלן (קריטריונים של ניסיון, יכולת, ערבויות וכו)? האם מורשה עפ"י חוק?
- טז. האם קיימות מחלוקות כספיות ביחס להתקשרויות עם ספקים וקבלנים? אם כן - על איזה רקע? האם נובע מניסוח לא ברור של תנאי ההתקשרות, או טיב העבודה?

מועצה אזורית זבולון

מבקר פנים ונציב תלונות הציבור

5. מנגנוני ביקורת ופיקוח בוועד המקומי:

- א. דרוש דוחות ביקורת אשר בוצעו בוועד המקומי בשנים האחרונות.
- ב. בדוק את קיומה של ועדת הביקורת.
- ג. בדוק האם קיימת קרבה משפחתית בין חברי ועדת הביקורת לוועד המקומי?
- ד. בדוק את פעילותה של ועדת הביקורת: ישיבות, פרוטוקולים, דיווחים לתושבי הישוב, דוחות ביקורת.
- ה. בדוק האם מתקיים דוח מעקב תיקון ליקויים כנדרש?
- ו. בדוק קיום מינוי רו"ח לוועד המקומי,
- ז. בדוק האם הועד מקומי הגיש למועצה דוח כספי מבוקר בידי רואה חשבון?
- ח. בדוק דוחות כספיים לשנים.... אשר הוגשו לאישור המועצה ואת החלטות המועצה הכתובות בנוגע לתקציבים אלו?
- ט. בדוק את מנגנוני הבקרה והפיקוח על הוועד המקומי. וכיצד הם באים לידי מימוש בשטח?